

**Een archeologisch inventariserend
veldonderzoek (IVO) door middel van
boringen aan de Bramenweg te Nijeveen,
gemeente Westerveld (Dr.)**

G.J. de Roller

ARC-Rapporten 2005-01

Groningen
6 januari 2005
ISSN 1574-6887

Afbeelding 1 De ligging van het onderzoeksgebied.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding van het onderzoek

Naar aanleiding van de nieuwbouwplannen van Veehandel V.O.F. Schaapman voor een woonhuis met veestalling heeft Syncera De Straat bv aan Archaeological Research & Consultancy (ARC bv) de opdracht gegeven om een archeologisch inventariserend veldonderzoek (IVO) uit te voeren. Het onderzoek door middel van boringen is gelijktijdig verricht met het milieukundig onderzoek. Het veldwerk is uitgevoerd op 23 december 2004 door dhr. R. Dijkstra namens Syncera De Straat bv en drs. ing. G.J. de Roller namens ARC bv.

1.2 Ligging van het onderzoeksgebied

De locatie van het onderzoeksterrein is gelegen aan de Bramenweg te Nijeveen, gemeente Westerveld (afb. 1 en 2).

1.3 Objectgegevens

ARC-Projectcode	2004/318
Provincie	Drenthe
Gemeente	Westerveld
Plaats	Nijeveen
Toponiem	Bramenweg
Kaartblad	16G
Coördinaten	207.400/530.600
Periode	-
Type object	-

vervolg administratieve gegevens

Type bodem	Rauwveengrond
Geomorfologie	Flank dekzandrug

1.4 Doel van het onderzoek

Het doel van het onderzoek is om duidelijkheid te krijgen over de bodemkundige opbouw, de mate van bodemverstoringen en de eventueel hierin aanwezig archeologische waarden.

1.5 Werkwijze

Om de doelstelling te kunnen verwezenlijken zijn op het onderzoeksterrein, dat circa 950 m² groot is, in totaal zes boringen gezet (afb. 3). Deze boringen zijn verspreid over het onderzoeksterrein gezet om een juiste, algehele, indruk van de bodemopbouw te kunnen krijgen. Voor het boren is gebruik gemaakt van een verlengbare edelmanboor met een diameter van 7 cm.

De boorkernen zijn zorgvuldig uitgelegd, waarbij de opeenvolgende bodemlagen precies zijn beschreven en opgemeten. Op locaties met een intacte podzol in het dekzand is de top van het zand gezeefd over een zeef met een maaswijdte van 4 mm. Er is gelet op de aanwezigheid van archeologische indicatoren zoals aardewerkfragmenten, houtskool, fosfaatvlekken, vuursteen, natuursteen, verbrand leem en bot.

2 Resultaten

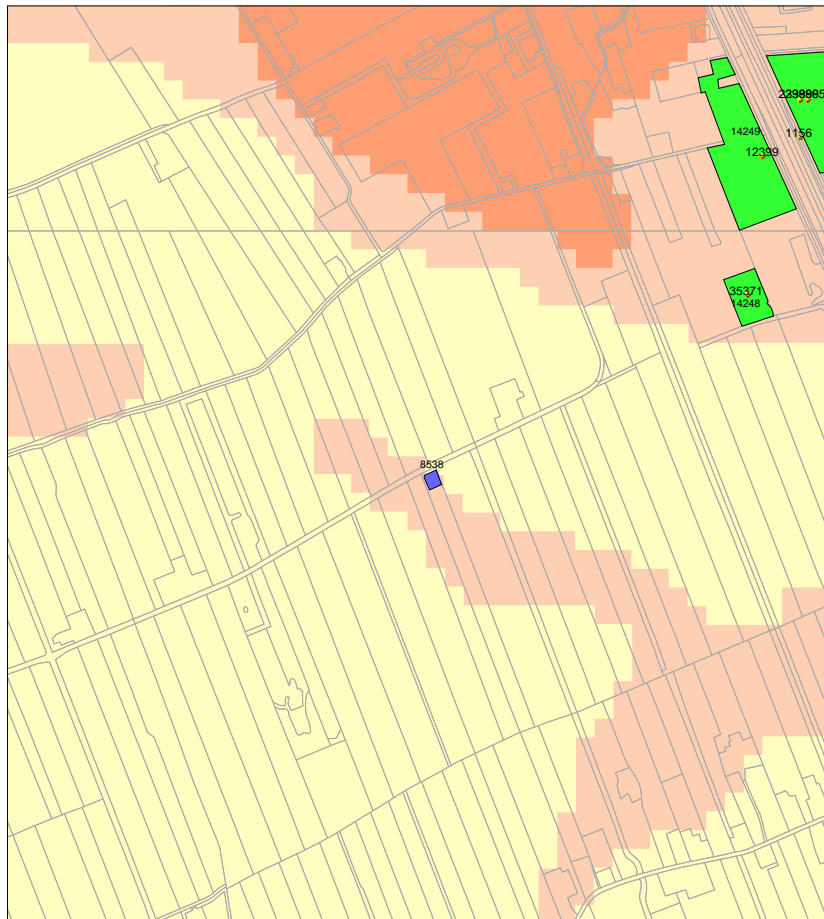
2.1 Bureauonderzoek en geo-archeologische context

De archeologische verwachting van het onderzoeksterrein is volgens de Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW 2e generatie) middelhoog (afb. 2). Volgens de bodemkaart ligt het pleistocene zand binnen 1,20 meter onder maai-veld met een moerige tussenlaag. Uit de directe omgeving zijn in Archis¹ geen vondsten opgenomen. Rond de A32 ten zuiden van ‘Havelterberg’ liggen gebieden van archeologische betekenis waarin verschillende waarnemingen zijn gedaan. Het betreffen vondsten van neolithisch vuursteenmateriaal (nr. 5838) en vuursteen dat dateert uit de periode Neolithicum–Bronstijd (nr. 12399) met mogelijk een paleolithische bijmenging.² Ter hoogte van nr. 1156 ligt een celtic field.³ In het gebied met nr. 14249 is aardewerk uit de Bronstijd en IJzertijd gevonden en in het gebied met nr. 14248 is aardewerk uit de IJzertijd en Romeinse Tijd aangetroffen. Aangezien het onderzoeksgebied op de flank van de dekzandopduiking ‘Havelterberg’ ligt, is er een kans dat zich ook hier archeologische resten bevinden.

¹Landelijke archeologische database.

²Voor een nadere uitleg over de genoemde periodes, zie bijlage 2

³Akkercomplex uit de IJzertijd.

Legenda

- WAARNEMINGEN
- ONDERZOEKSMELDINGEN
- MONUMENTEN**
- archeologische betekenis
- archeologische waarde
- hoge archeologische waarde
- zeer hoge archeologische waarde
- zeer hoge arch waarde, beschermd
- TOP10 ((c)TDN)
- IKAW**
- zeer lage trefkans
- lage trefkans
- middelhoge trefkans
- hoge trefkans
- lage trefkans (water)
- middelhoge trefkans (water)
- hoge trefkans (water)
- water
- niet gekarteerd
- PROVINCIES

0 500 m

ROB
ArchisII

Afbeelding 2 IKAW met archeologische monumenten en waarnemingen waarbij het onderzoeksgebied in blauw (nr. 8538) is aangegeven. Bron: Rijksdienst voor het Archeologisch Bodemonderzoek/Archis II, 23 december 2004.

Afbeelding 3 Ligging van de boorpunten. Kaart: B. Schomaker.

2.2 Bodemopbouw

De bodemopbouw bestaat van onder naar boven uit zeer fijn kalkloos zand, dekzand, dat via een kleiige kalkloze band scherp overgaat in sterk veraard kleiig veen. Het veen gaat scherp over in het zwak siltige zand van de teeltlaag. Naar het oosten neemt de dikte van het moerige laagje af. In het dekzand is geen fossiele bodemopbouw aangetroffen. De top van het dekzand is in het veld gezeefd over een zeef met een maaswijdte van 4 mm. Hierbij zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen (bijlage 1). Het onderzoeksgebied als grasland in gebruik waardoor de vondstzichtbaarheid nihil is. Er kon dus geen oppervlaktekartering worden uitgevoerd.

3 Conclusie en aanbeveling

Tijdens het archeologisch inventariserend onderzoek is geen fossiele bodem aangetroffen en ook geen archeologische indicatoren. Vervolgonderzoek is daarom niet noodzakelijk. Vanuit archeologisch oogpunt zijn er geen belemmeringen voor de nieuwbouwplannen.

Literatuur

Brandt, R.W. et al. (red.), 1992. *ARCHIS. Archeologisch Basis Register, versie 1.0.*
Amersfoort.

Bijlage 1 Boorstaten

Diepte in cm onder maaiveld.

De afkortingen die in de tabel gebruikt worden:

Zs1	zand, zwak siltig	Kv1	klei, iets weinig	Vk1	veen, zwak kleiig
h2	matig humeus	h3	sterk humeus		

boring 1

<i>diepte</i>	<i>lithologie</i>	<i>extra</i>	<i>grens</i>	<i>kleur</i>	<i>opmerkingen</i>
30	Zs1	h2	scherp	grijszwart	bouwvoor, plantenresten
40	Vk1		scherp	zwartbruin	amorf
80	Zs1		geleidelijk	donkergeel	150 μ m, dekszand, gezeefd
100	Zs1			grijsgeel	

boring 2

<i>diepte</i>	<i>lithologie</i>	<i>extra</i>	<i>grens</i>	<i>kleur</i>	<i>opmerkingen</i>
30	Zs1	h2	scherp	grijszwart	bouwvoor, plantenresten
40	Vk1		scherp	zwartbruin	amorf
42	Kv1	h3	scherp	bruinzwart	
100	Zs1			donkergeel	150 μ m, dekszand, gezeefd

boring 3

<i>diepte</i>	<i>lithologie</i>	<i>extra</i>	<i>grens</i>	<i>kleur</i>	<i>opmerkingen</i>
30	Zs1	h2	scherp	grijszwart	bouwvoor, plantenresten
35	Vk1		scherp	zwart	amorf
37	Kv1	h3	scherp	zwart	
80	Zs1		geleidelijk	donkergeel	150 μ m, dekszand, gezeefd
100	Zs1			grijsgeel	

boring 4

<i>diepte</i>	<i>lithologie</i>	<i>extra</i>	<i>grens</i>	<i>kleur</i>	<i>opmerkingen</i>
25	Zs1	h2	scherp	zwartgrijs	bouwvoor, plantenresten
35	Zs1	h2	scherp	grijszwart	
45	Vk1		scherp	bruin	amorf
65	Kv1	h3	scherp	grijszwart	
80	Zs1		geleidelijk	donkergeel	150 μ m, dekszand, gezeefd
100	Zs1			grijsgeel	

boring 5

<i>diepte</i>	<i>lithologie</i>	<i>extra</i>	<i>grens</i>	<i>kleur</i>	<i>opmerkingen</i>
35	Zs1	h2	scherp	zwartgrijs	bouwvoor, plantenresten
55	Kv1	h3	scherp	bruinzwart	
80	Zs1		geleidelijk	donkergeel	150 μ m, dekszand, gezeefd
100	Zs1			grijsgeel	

boring 6

<i>diepte</i>	<i>lithologie</i>	<i>extra</i>	<i>grens</i>	<i>kleur</i>	<i>opmerkingen</i>
35	Zs1	h2	scherp	zwartgrijs	bouwvoor, plantenresten
50	Kv1	h3	scherp	bruinzwart	
80	Zs1		geleidelijk	donkergeel	150 μ m, dekszand, gezeefd
125	Zs1		geleidelijk	grijsgeel	
200	Zs1			grijs	

Bijlage 2 Periodisering

De onderstaande tabel geeft een vereenvoudigde archeologische tijdsschaal (conform Brandt et al. 1992).

Periode	
Paleolithicum	8800 v. Chr. en eerder
Mesolithicum	8800–4900 v. Chr.
Neolithicum	5300–2000 v. Chr.
Bronstijd	2000–800 v. Chr.
IJzertijd	800–12 v. Chr.
Romeinse Tijd	12 v. Chr. – 450 n. Chr.
Vroege Middeleeuwen	450–1050 n. Chr.
Late Middeleeuwen	1050–1500 n. Chr.
Nieuwe Tijd	1500 n. Chr. tot heden